

## SAKSFRAMLEGG

| Saksnr | Utvalg                       | Møtedato   |
|--------|------------------------------|------------|
| 20/32  | Utvalg for strategi og drift | 18.06.2020 |
| 20/30  | Formannskap                  | 19.06.2020 |
| 20/80  | Kommunestyret                | 25.06.2020 |

### SALDERING 1 DRIFTSBUDSJETTET

#### Kommunedirektørens innstilling

Budsjettet salderes som vist under oppsummering.

#### Sakens bakgrunn og innhold

Det var heftet en usikkerhet knyttet til budsjetteringen for 2020. To ulike organisasjoner med alle budsjettposter ble lagt inn i en ny organisasjon. Det var og er en risiko for at budsjettposter ble ført feil med de konsekvenser det kan gi. Det ligger en usikkerhet i å lage budsjett for en ny organisasjon da vi ikke har noen driftsår å sammenligne med. Dette kombinert med nedtrekk gjør at budsjetteringen har vært utfordrende.

Som vi også skrev i budsjettet så er det også en usikkerhet om vi budsjetterer for marginalt i forhold til behov i de store tjenestoområdene. Uforutsette kostnader til enkeltbruker vil kunne utløse salderingsbehov raskt.

Risikoen er fortsatt er til stede for at det kan være feil i budsjettet både fordi koronaen har tatt mye oppmerksomhet og fordi vi har kommet relativt kort ut i året.

Den økonomiske bråstoppen som ble forårsaket av smittefrykt og nedstengningen har ikke uventet gitt et bratt fall i økonomisk aktivitet. I en fersk rapport fra OECD stilles det opp to hovedscenarier. I det første forutsettes det at bunnen var i mars/april da mange land var nedstengt og at vi får en oppgang etter hvert som landene åpner opp. I dette scenariet er nedturen over i den forstand at veksten tiltar og ledigheten går ned. Det andre scenariet forutsetter at viruset kommer tilbake og at vi får en ny nedtur. Vi har i dette forslaget lagt oss på det første scenariet, men holder igjen en bevilgning for å ha økonomi til å kunne møte det andre scenariet.

Vi har i første halvår hatt mange økonomiske forhold som har vært i endring. Det kan være til dels krevende å følge endringer i inntekter, utgifter, kostnader og besparelser.

Vi har i denne salderingssaken på driftssiden to hovedforhold som vi redegjør nærmere for:

- 1) Koronarelaterte kostnader og inntekter, og kommuneproposisjonen virkning
- 2) Økte og reduserte kostnader på drift samt økte inntekter på drift

## Kommuneproposisjonen

I forbindelse med revidert nasjonalbudsjett har vi fått følgende endringer:

- Koronapandemien – bevilgning gjennom inntektssystemet kr 7.417.000
- Kompensasjon bortfall foreldrebetaling kr 1.909.000
- Utsatt overføring av skatteoppkreveren (3) kr 905.000
- Tilskudd fastleger, knekkpunkt i basistilskuddet (1) kr 484.000
- Tilskudd fastleger – grunntilskudd (1) kr 69.000
- Lovregler om psykososialt barnehagemiljø (2) kr 10.000

I tillegg blir det en økning i rammetilskudd begrunnet i behovet for tiltak rettet mot sårbare barn og unge. Midlene er foreslått tildelt kommunene med en særskilt fordeling, og vi har ikke fått oversendt denne fordelingen enda.

### Tilskudd til fastleger (1)

For å sørge for rekruttering til og stabilitet i fastlegeordningen vil regjeringen endre innretningen på basistilskuddet. Det innføres et knekkpunkt i basistilskuddet svarende til 1 000 listeinnbyggere fra 1. mai 2020. Satsen under knekkpunktet vil være høyere enn satsen over knekkpunktet. Det foreslås at kommunene kompenseres gjennom en økning i rammetilskuddet på 233,3 mill. kroner i 2020. I tillegg til styrket basistilskudd foreslås det å etablere et grunntilskudd fra 1. mai 2020. Grunntilskudd er tilskudd for to år til fastleger med færre enn 500 listeinnbyggere på sin liste dersom de har et listetak over 500.

### Regulering av barnehagemiljø m.m.(2)

I Prop. 96 L (2019–2020), som ble lagt frem av Kunnskapsdepartementet 29. april 2020, behandles forslag om innføring av lovregler om psykososialt barnehagemiljø og internkontroll i barnehagene. Innføringen av ytterligere krav og plikter til barnehagen vil medføre økte krav til kommunen som barnehagemyndighet. Beløpet tilsvarer i gjennomsnitt om lag 1 ukesverk per kommune

### Utsatt overføring av skatteoppkrevingen fra kommunene til Skatteetaten (3)

I lys av den pågående situasjonen med omfattende tiltak mot koronaviruset, er det besluttet å utsette overføringen av skatteoppkrevingen fra kommunene til Skatteetaten til 1. november 2020. Utsettelsen innebærer at kommunene fortsatt vil ha ansvaret for skatteoppkrevingen frem til 1. november.

### Skatteinntekter og rammetilskudd

Det forventes en nedgang i skatteinntektene på 5,0 mill kroner og 5,8 mill kroner på inntektsutjevningen (beregninger basert på KS sin økonomimodell).

### Redusert arbeidsgiveravgift

Som et av tiltakene for å lette næringslivet ble det innført redusert arbeidsgiveravgift på 2%-poeng i to måneder. Det er med utgangspunkt i mai-lønna beregnet til 3,7 mill kroner .

### Reduksjon i kommunal deflator (lønns- og prisvekst)

Regjeringen legger i sitt framlegg til revidert budsjett opp til en vesentlig reduksjon i den kommunale deflatoren (pris- og lønnsvekst).

Regjeringen skriver:

Det anslås nå en vesentlig lavere lønns- og prisvekst enn tidligere, noe som trekker ned kommunesektorens utgifter. Den kommunale kostnadsdeflatoren er nedjustert til 1,4 prosent, fra 3,1 prosent i saldert budsjett 2020. Reduksjonen i deflatoren vil isolert sett bedre kommunesektorens kjøpekraft med om lag 9,1 mrd. kroner.

KS mener:

I tillegg innebærer ulike prognoseanslag for skattesvikt og lønns- og prisvekst (kommunal deflator) betydelige forskjeller i kommunesektorens økonomiske handlingsrom. KS registrerer at

Finansdepartementets prognoser er mindre pessimistiske når det gjelder utviklingen i fastlandsøkonomien enn hva de prognoser KS har bygget på (bl.a. fra SSB) ville medføre., Lønns- og prisveksten anslås vesentlig lavere enn andre prognosemiljøer anslår. Selv om Finansdepartementets makroøkonomiske anslag skulle treffe, mener KS at det ikke vil være mulig å realisere det økonomiske handlingsrommet som RNB viser. For det første har (fylkes)kommunene mange avtaler som allerede er prisregulert for inneværende år som gjør det vanskeligere å redusere kostnadene tilsvarende reduksjonen i deflatoren. For det andre har regjeringen tatt utgangspunkt i kommunesektorens samlede inntekter når konsekvensen for handlingsrommet er beregnet. Dette inkluderer også selvkostområdene og øremerkede tilskudd, hvor besparelser ikke kan omprioriteres til andre formål.

Dersom en forutsetter en reduksjon på halvparten av det staten forutsetter, vil det bli en reduksjon på 0,85%. Forutsetter en at lønnsveksten blir 0,85% lavere enn forutsatt og med virkning fra mai vil det gi en reduksjon på 3,2 mill kroner. Administrasjonen legger dette til grunn.

### **Andre forhold**

#### **Reformstøtte**

Vi har tidligere i år fått tilført reformstøtte på 5,6 mill kroner. Reformstøtten er et engangstilskudd, og tilskuddet er differensiert etter innbyggertallet i den nye kommunen. Reformstøtten utbetales på tidspunktet for sammenslåing, og blir gitt uten ytterligere søknad fra kommunene. Den er således ikke øremerket til et spesielt formål.

#### **Eiendomsskatt**

Ut i fra de gjennomførte takseringen kan inntektsbudsjettet øke med 0,2 mill kroner. I kommunestyrets behandling av budsjettet ble hele beløpet på taksering nullet ut. Det er en viss kostnad med å takser vindmøller og kraftnett slik at det foreslås at kostnadene også øker med 0,2 mill kroner.

#### **Finans**

Rentenedgangen ga en vesentlig reduksjon i rentekostnadene til kommunen. Årets låneopptak er foreløpig fordelt mellom et langsiktiglån i Kommunalbanken og et kortsiktig sertifikat i markedet. Den kortsiktige finansieringen har en lavere rente enn den langsiktige, men en høyere refinansieringsrisiko. Som beskrevet i budsjettet legges det opp til en høyere andel av kortsiktig finansiering for å få så lave finanskostnader som mulig.

Rentekostnadene er beregnet til å komme 6,9 mill kroner under budsjettet.

#### **Tilskudd lufthavna**

Fra før av har kommunen fått 2, 1 mill kroner i støtte fra Samferdselsdepartementet til drift av Ørland lufthavn. I slutten av mai i år ble vi tildelt 3,3 mill kroner i ekstra driftstilskudd. Samlet tilskudd er nok til å dekke kostnadene lufthavna har og det er ikke nødvendig å benytte 2,8 mill kroner som ble avsatt på fond som en sikkerhet for å drifte lufthavna. Fra 2021 overtar fylkeskommunen ansvaret for tilskuddet.

### **Korona**

I sak 20/50 ble det bevilget følgende:

- Helsebudsjettet styrkes med 14 mill kroner
- NAV styrkes med 1 mill kroner
- Bevilgningen dekkes med bruk av fond

Ved utgangen av juni er det beregnet at det vil ha påløpt ca 10 mill kroner, vi har denne spesifikasjonen:

|                                               |                     |
|-----------------------------------------------|---------------------|
| Påløpt og regnskapsført pr 9/6                | 3 184 885,81        |
| Tapt foreldrebetaling - dekkes av staten      | 1 909 000,00        |
| Tapt foreldrebetaling ut over statens dekning | 1 100 000,00        |
| Økte kostnader IKT                            | 250 000,00          |
| Diverse                                       | 500 000,00          |
| Tapte inntekter Roret                         | 2 700 000,00        |
| Beregnet påløpt lønn juni                     | 325 500,00          |
| <b>SUM beregnet pr 30/6</b>                   | <b>9 969 385,81</b> |

Roret vil komme med en separat henvendelse vedrørende koroanatapet samt noen andre forhold som skyldes selve sammenslåingen av de to foretakene.

Da vi fortsatt vil ha en viss beredskap mot korona, vil det påløpe noen kostnader framover uavhengig av smittenivået.

#### Tiltakspakke investering/korona

Det har kommet en ny tiltakspakke fra regjeringen innen investering og denne vil vi komme tilbake til når vi ser hvilke muligheter som ligger i den for Ørland kommune.

#### **Kommunal drift for øvrig;**

##### **Økte kostnader:**

#### Oppvekst og utdanning har et behov på 2 700 000,- kr.

Barneverntjenesten vil få et overforbruk pålydende kr. 1 500 000,- pga. plasseringer i institusjoner. SFO vil ha et overforbruk på kr. 1 200 000,-. Tiltak pga. vedvarende helserelaterte behov dekkes per i dag ulikt. Oppvekst og helse er i en samhandlingsprosess vedrørende dette med målsetting om at vedtak skal fattes ut fra hjemmehørende lovgivning.

#### Helse og familie har et behov på 11,5 mill kroner

Av dette er 8,7 mill kroner økning på habiliteringstjenester som er organisert i Oppfølgingstjenesten. Omtrent halvparten av beløpet er økte tjenester fra 2019 som ikke ble hensyntatt i budsjett for 2020. Dette gjelder salderingssak og nye nattvaktstillinger på slutten av 2019. I tillegg har det også vært en økning på nye vedtak og flere brukere i 2020. Det jobbes med tiltak i habiliteringstjenesten som vil bli beskrevet i budsjett 2021.

Vi ser at flere saker som tidligere har vært håndtert av barnevernstjenesten og Bufetat kommer som kommunalt ansvar på helse- og omsorgstjenestelovgivningen og medfører en betydelig økning i enkeltvedtak på Oppfølgingstjenesten. I tillegg er det endringer i tilskuddsordningen for særlig ressurskrevende helse- og omsorgstjenester i kommunene som medfører reduksjon i refusjoner.

- Kr 2.800.000 ressurskrevende brukere; ny bruker, reduksjon på grunn av alder og endring i refusjonsordningen med at sykepenger ikke tas med
- Kr 600.000 avlastning utenfor institusjon, ikke budsjettet for 2020
- Kr 2.300.000 nattvakter barn og voksne, nedtrekk i 2019 og ikke budsjettet for 2020
- Kr 3.000.000 nye vedtak i 2020, hovedsak barn og unge, det er knyttet usikkerhet til dette på grunn av tiltak som ikke er iverksatt enda
- Kr 400.000 økt godtgjøring til leger for tilstedevakt på legevakt, økt kapasitet for korona
- Kr 2.000.000 personlig assistanse
- Kr 400.000 arbeidsmiljøundersøkelse 2019

#### Advokatkostnader

Det har påløpt kostnader til flere ulike saker i første halvår, deriblant Marint vern og hovedbank-avtale. Det er en anslått kostnad på 0,7 mill kroner.

#### Reduksjon administrasjon (budsjettvedtaket)

Arbeidet ble påstartet i januar/februar, men grunnet koronaen ble det en stopp i dette arbeidet. Vi ble i første omgang nødt til å fokusere på å håndtere krisen. Vi har også i denne perioden hatt behov for all tilgjengelig administrativ arbeidskapasitet og også derfor ikke kommet i mål med et ambisiøst budsjettvedtak. Vi vil arbeide videre med dette i andre halvår og rapportere framdrift i andre tertialrapport.

#### Oppsummering

Tabellmessig kan det ovenstående vises som følger:

##### Korona

|                                                  |                   |
|--------------------------------------------------|-------------------|
| Kommuneproposisjon Korona                        | 9 326 000         |
| Redusert arbeidsgiveravgift                      | 3 700 000         |
| Reduksjon kommunal deflator                      | 3 200 000         |
| Sum økte inntekter og reduserte kostnader Korona | 16 226 000        |
|                                                  |                   |
| Reduserte inntekter på skatt og ramme            | 10 800 000        |
|                                                  |                   |
| Påløpte Koronakostnader                          | 9 969 000         |
|                                                  |                   |
| "Korona-resultat" pr 30/6                        | -4 543 000        |
| Bevilgning i salderingssak 50/20                 | 15 000 000        |
| <b>Gjenstående av bevilgning i salderingssak</b> | <b>10 457 000</b> |

|                                        |            |
|----------------------------------------|------------|
| <b>Økte øvrige kostnader i driften</b> |            |
| Barnevern                              | 1 500 000  |
| SFO                                    | 1 200 000  |
| Helse og familie                       | 11 500 000 |
| Advokatkostnader                       | 700 000    |
| Sum kostnadsøkninger                   | 14 900 000 |
|                                        |            |
| Reduserte kostnader                    |            |
| Reduserte rentekostnader               | 6 900 000  |
|                                        |            |
| Økte inntekter                         |            |
| Reformstøtte                           | 5 600 000  |
|                                        |            |
| Behov for tilleggsbevilgning           | 2 400 000  |

Administrasjonen foreslår at dette dekkes innenfor "gjenstående bevilgning Korona"

|                                                                              |            |
|------------------------------------------------------------------------------|------------|
| <b>Oppsummert sammenstilling saldering:</b>                                  |            |
| Gjenstående bevilgning sak 50/20 (etter bruk til Korona 1. halvår)           | 10 457 000 |
| - behov for tilleggsbevilgning                                               | -2 400 000 |
| Gjenstående beløp etter salderingssak 50/20 og denne salderingssaken pr 30/6 | 8 057 000  |

Det foreslås at bevilgningen blir stående i reserve i tilfelle oppblomstring av Korona i løpet av sommeren/høsten

I tillegg kommer fondsavsetningen på 2,8 mill kroner som var øremerket drifta av lufthavna. Administrasjonen foreslår at fondsavsetningen blir stående inntil videre og avregnes mot gjenstående på fondsbruken vedrørende vedtaket i sak 50/20 i en salderingssak mot slutten av året.

Nedenforstående poster er et nullsumspill i det inntekter er lik kostnader:

|                              |           |
|------------------------------|-----------|
| Flyruta                      |           |
| Tilskudd fra staten økes med | 3 300 000 |
| Driftskostnader økes med     | 3 300 000 |

|                                                           |           |
|-----------------------------------------------------------|-----------|
| Kommuneproposisjon andre forhold (inntektsøkning)         | 1 468 000 |
| Økt budsjett helse, barnehage og økonomi (kostnadsøkning) | 1 468 000 |

|                                |         |
|--------------------------------|---------|
| Eiendomsskatt - økt inngang    | 200 000 |
| Eiendomsskatt - økte kostnader | 200 000 |

Vedlegg

1 Roret KF saldering 1

#### **Saksprotokoll i Utvalg for strategi og drift - 18.06.2020**

**Behandling:**

#### **Votering**

Kommunedirektørens innstilling enstemmig vedtatt.

#### **Vedtak:**

Budsjettet salderes som vist under oppsummering.

#### **Saksprotokoll i Formannskap - 19.06.2020**

**Behandling:**

#### **Votering**

Kommunedirektørens innstilling enstemmig vedtatt.

**Vedtak:**

Budsjettet salderes som vist under oppsummering.

**Saksprotokoll i Kommunestyret - 25.06.2020****Behandling:**

Kommunalsjef økonomi og finans la frem følgende oversikt/oppsett i tilknytning til saken:

|                                                                            |                |
|----------------------------------------------------------------------------|----------------|
| Oppsummert sammenstilling                                                  |                |
| Gjenstående bevilgning                                                     | 10 457 000,00  |
| - behov for tilleggsbevilgning                                             | - 2 400 000,00 |
| Rest bevilgning I                                                          | 8 057 000,00   |
| Roret - for lavt beregnet inntektstap (vedlegg til saken)                  | - 300 000,00   |
| Ikke budsjettet kjøp av administrative tjenester Roret (vedlegg til saken) | - 250 000,00   |
| Rest bevilgning II                                                         | 7 507 000,00   |
| Dekning merforbruk Campus Fosen (om kommunestyret vedtar det)              | - 346 000,00   |
| Rest bevilgning III                                                        | 7 161 000,00   |

Mener jeg har fått med meg det som er av økonomi i de øvrige sakene også.

Dersom ikke Koronaen tar av i høst skal vi ha 7,2 mill kroner i gjenstående bevilgning ved årets slutt. Det forutsetter at vi på skatt og ramme får det som regjeringen har anslått eventuelt at vi får tap utover anslaget kompensert.

Det forutsetter også at øvrige forutsetninger også går inn. Konklusjonen da er at vi sikter mot et resultat i balanse.

Når det gjelder SFO-saken mener jeg at den sal gi marginal innvirkning på økonomien. Forutsetter at volumet ikke endrer seg vesentlig.

På trygghetsalarmene vil vi få et inntektstap på om lag kr 250.000 i 2021, kr 500.000 i 2022, kr 750.000 i 2023 og kr 1.000.000 i 2024.

Ta kontakt med kommunalsjef økonomi og finans om det er noe som er uklart.

**Votering**

Formannskapetets innstilling ble enstemmig vedtatt.

**Vedtak:**

Budsjettet salderes som vist under oppsummering.